

Brüssel, 24. jaanuar 2024
(OR. en)

5815/24

ANTIDISCRIM 10
COCON 4
COHOM 8
COPEN 23
DROIPEN 6
EDUC 17
FREMP 35
JAI 114
MIGR 29
SOC 46

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	24. jaanuar 2024
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2024) 38 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni osaliste komisjonis seoses kõnealuse komisjoni kodukorra muutmisega küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2024) 38 final.

Lisatud: COM(2024) 38 final

Brüssel, 24.1.2024
COM(2024) 38 final

2024/0014 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni osaliste komisjonis seoses kõnealuse komisjoni kodukorra muutmisega küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (edaspidi „Istanbuli konventsioon“ või „konventsioon“) osaliste komisjonis seoses konventsiooniosaliste komisjoni kodukorra¹ muudatuste kavandatava vastuvõtmisega kõnealuse komisjoni koosseisu (artikkel 2) ja hääletuskorra (artiklid 20, 21 ja 25) küsimuses. Kodukorra muutmine osutus vajalikuks pärast Euroopa Liidu ühinemist Istanbuli konventsiooniga.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Istanbuli konventsioon

Istanbuli konventsiooni eesmärk on kehtestada terviklik ja ühtlustatud normistik naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamiseks ja tõkestamiseks Euroopas ja mujal. Konventsioon jõustus 1. augustil 2014.

EL kirjutas konventsioonile alla juunis 2017 ja viis ühinemismenetluse lõpule kahe heakskiitmiskirja hoiuleandmisega 28. juunil 2023, mis käivitas konventsiooni jõustumise ELi suhtes 1. oktoobril 2023. EL on konventsiooniga ühinenud küsimustes, mis kuuluvad tema ainupädevusse, nimelt küsimustes, mis on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega,² ning küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega³. Iirimaa ja Taani ei ole kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise küsimustes liidu pädevuse teostamisega seotud⁴. Kõik ELi liikmesriigid on konventsioonile alla kirjutanud, kuid 10. jaanuarist 2024 saati on ainult 22 liikmesriiki konventsiooni ratifitseerinud ja saanud seega õiguse konventsiooniosaliste komisjonis hääletada⁵. Praegu on konventsioonil 39 osalist, sealhulgas EL.

2.2. Konventsiooniosaliste komisjon

Konventsiooniosaliste komisjon⁶ on Istanbuli konventsiooni järelevalvemehhanismi poliitiline organ ja koosneb konventsiooniosaliste esindajatest. Konventsiooniosaliste komisjonile usaldatud ülesanded on loetletud kodukorra artiklis 1. Konventsiooni artikli 67 lõike 2 kohaselt on konventsiooniosaliste komisjoni ülesanne valida naistevastase vägivalla ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma (edaspidi „GREVIO“) liikmed. Konventsiooni artikli 68 lõike 12 kohaselt võib osaliste komisjon võtta GREVIO aruannete ja järelduste

¹ Dokument IC-CP(2015)2, vastu võetud 4. mail 2015.

² Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 1–3).

³ Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õiguslast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 4–6).

⁴ Vastavalt Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokollidele nr 21 ja nr 22.

⁵ Ratifitseerimise seis 10.1.2024: AT (2013); BE (2016); CY (2017); DE (2017); DK (2014); IE (2019); EL (2018); ES (2014); EE (2017); FI (2015); FR (2014); HR (2018); IT (2013); LU (2018); MT (2014); NL (2015); PL (2015); PT (2013); RO (2016); SI (2015); SV (2014); LV (2023).

⁶ [Committee of the Parties - Istanbul Convention Action against violence against women and domestic violence \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/Convention/Committee/Pages/Committee.aspx)

alusel vastu osalisriikidele suunatud soovitusi konventsiooni rakendamise kohta. Samuti valvab konventsiooniosaliste komisjon nende soovitude rakendamise järele, kui kolmeaastane rakendamisperiood on lõppenud⁷. Lisaks uurib konventsiooniosaliste komisjon talle GREVIO poolt konventsiooni artikli 68 lõike 15 kohaselt edastatud eriuurimiste tulemusi. Konventsiooniosaliste komisjon valib ka juhatuse liikmed – esimehe ja kaks aseesimeest.

Konventsiooniosaliste komisjoni kodukord on kohandatud osalisriikide osalusele sellisel, et igal osalisel on üks hääli: kodukorra artiklis 20 on sätestatud: „Igal komisjoni liikmel on üks hääli“ ja komisjoni otsuste vastuvõtmiseks vajalik kvoorum on „antud häälte kahekolmandikuline enamus“. Sama kvoorum on vajalik ka kodukorra muutmiseks (artikkel 25). Kodukorra artiklis 21 on sätestatud erireeglid GREVIO liikmete valimiseks.

ELi ühinemine konventsiooniga nõuab kodukorras teatavate kohanduste tegemist, sest oma pädevusse kuuluvates küsimustes kasutab liit oma õigust anda nii palju hääli, nagu on liikmesriike, kes on seotud liidu pädevuse teostamisega, ning see arv varieerub sõltuvalt hääletusel olevast küsimusest.

2.3. Konventsiooniosaliste komisjoni kodukorra kavandatav muudatus

28. augustil 2023 saatis konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat laiali teabedokumendi ja kodukorra muudatusettepanekud. Nende muudatustega tahetakse kajastada seda, kuidas ELi ühinemine Istanbuli konventsiooniga mõjutab konventsiooniosaliste komisjoni toimimist ja eelkõige selle sätteid hääletamise kohta. Konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat andis osalisriikidele võimaluse esitada märkusi. Ainult Ühendkuningriik saatis kirjalikud märkused, soovitades mõningaid redaktsioonilisi muudatusi.

Konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat palus ELil esitada kavandatud muudatusettepanekute kohta oma märkused. Kodukorra muudatusi arutatakse ja võimaluse korral võetakse need vastu konventsiooniosaliste komisjoni 16. koosolekul 6. juunil 2024. Kui delegatsioonid vajavad aruteluks rohkem aega, võidakse muudatused vastu võtta ka konventsiooniosaliste komisjoni järgmisel koosolekul 2024. aasta detsembris.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi esitatud kodukorra muudatused võib kokku võtta järgmiselt.

- Säiliks praegune kvoorum – kaks kolmandikku antud häälest –, mis on ette nähtud hääletamise üldreeglis (artikkel 20), kuid seda täiendatakse kahe uue elemendiga. Esimese elemendina teeb konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat ettepaneku „kumuleerimiskeelu“ klausli kohta, mille kohaselt on konkreetsetes küsimustes hääleõigus kas ELil või selle liikmesriikidel, sõltuvalt pädevuste jaotusest. Kui liit hääletaks, oleks tema hääle kaal võrdne ELi liikmesriikide arvuga, kes on konventsiooni osalised. Teise elemendina teeb konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat ettepaneku kasutada „topelthäälteenamust“, mis tähendab, et osana antud häälte kahekolmandikulise enamuse reeglist oleks selleks, et otsus oleks kehtiv, vaja, et selle poolt oleks nende konventsiooni osalisriikide lihthäälsenamused, kes ei ole ELi liikmesriigid.
- GREVIO liikmete valimisel säilitatakse praegune kvoorum „vähemalt antud häälte enamus“ (artikli 21 lõige 9). Igal konventsiooniosaliste komisjoni liikmel oleks

⁷ Vt „Framework for supervising the implementation of the recommendations addressed to state parties“, vastu võetud konventsiooniosaliste komisjonis 13. aprillil 2021, IC-CP/Inf(2021)2.

GREVIO liikmete valimisel üks hää. Kumuleerimiskeeld seejuures ei kehtiks, see tähendab, et liidul oleks GREVIO liikmete valimisel „lisahää“ ehk hää, mis lisandub kõigi konventsiooniosalistest ELi liikmesriikide häältele. Otsuste puhul, millega palutakse ühel või mitmel kandidaadil, kes ei vasta GREVIO liikmesuse nõuetele (artikli 21 lõige 4), tagasi astuda, säilitataks samuti praegune kvoorum – kaks kolmandikku antud häältest –, kuid seda täiendaks topeltenamuse nõue.

- Kodukorra muutmisel (artikkel 25) säilitataks praegune kvoorum – kaks kolmandikku antud häältest –, kuid seda täiendaks topeltenamuse nõue.

Tehakse ettepanek, et EL nõustuks konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi üldise lähenemisviisiga kodukorra muutmisel, kuid teeks mitu kohandust, nagu on kirjeldatud allpool.

Esiteks tehakse ettepanek, et EL nõustuks kumuleerimiskeelu klausli lisamisega kodukorra artikli 20 lõikesse 1, tingimusel et tehakse teatavad kohandused, mis on vajalikud kajastamiseks asjaolu, et liit on ühinenud Istanbuli konventsiooniga ühelt poolt seoses omaenda institutsioonide ja avaliku haldusega ning teiselt poolt seoses küsimustega, mis puudutavad kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd, varjupaika ja mittetagasisaatmist, võttes arvesse Taani ja Iirimaa eriseisukohta.

Seega peaks liit oma pädevusse kuuluvates küsimustes kasutama oma hääleõigust sellise arvu häältega, mis on võrdne nende liikmesriikide häälte arvuga, kes on konventsiooni osalised ja kelle jaoks liidu pädevuse teostamine on siduv. Kui liit kasutab oma hääleõigust, siis liikmesriigid, kes on konventsiooni osalised ja kelle jaoks liidu pädevus hääletamisele tulevas küsimuses on siduv, ei hääleta, aga liikmesriigid, kes ei ole liidu pädevusega seotud, võivad hääletada eraldi. Seevastu ei kasuta liit oma hääleõigust juhtudel, kui kõigil liidu liikmesriikidel, kes on konventsiooni osalised, on õigus kasutada oma hääleõigust.

Kumuleerimiskeeld on kooskõlas väljakujunenud tavaga, mida kasutatakse teistes Euroopa Nõukogu konventsioonides, millega EL on ühinenud⁸.

Teiseks tehakse ettepanek, et EL nõustuks „topeltenamuse“ nõude lisamisega kodukorra artikli 20 lõigetes 3 ja 5, nagu on soovitanud konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat, tingimusel et tehakse teatavad kohandused, millega võetakse arvesse Taani ja Iirimaa eriseisukohta, ning et see piirduks olukordadega, kus liit osaleb hääletamisel.

Artiklis 20 sätestatud „topeltenamuse“ nõude otstarve on kehtestada kõigi konventsiooniosaliste häälte tasakaalustatum ja õiglasem kaalumine ning olla vastukaaluks asjaolule, et ELil on konventsiooniosaliste komisjonis häälte osas juba olemas lihthäälteenamus. See peaks andma ELi mittekuuluvatele osalisriikidele kindlustunde, et hoolimata ELi ühinemisest on nende seisukohad konventsiooniosaliste komisjonis jätkuvalt olulised ning et ühtse blokina hääletades ei kaalu EL ja selle liikmesriigid neid üles.

Topeltenamuse nõue tähendaks, et kui EL hääletamisel osaleb, täiendatakse tavapärasest kvoorumit (st 2/3 antud häältest) nõudega, et teiste konventsiooniosaliste antud hääled peavad moodustama lihthäälteenamuse. Nende teiste konventsiooniosaliste hulka kuuluvad ELi mittekuuluvad osalisriigid ja vajaduse korral ELi liikmesriigid, kelle jaoks liidu pädevuse teostamine ei ole siduv.

⁸ Vt Euroopa konventsioon loomade kaitse kohta rahvusvaheliste vedude ajal (muudetud) (ETS nr 193); keskkonnaohtlikust tegevusest tulenevate kahjude eest kantava tsiviilvastutuse konventsioon (ETS nr 150); Euroopa piiriülese televisiooni konventsioon (ETS nr 132); Euroopa looduskeskkonna ja looduslike elupaikade kaitse konventsioon (ETS nr 104).

Kui liit osaleb hääletamisel häälte arvuga, mis on võrdne tema liikmesriikide arvuga, kes on konventsiooni osalised, tähendaks topeltenamuse nõue, et selleks et otsuse saaks nõuete kohaselt vastu võtta, saavutatakse kahekolmandikuline häälteenamus siis, kui liidu häält (mis võrdub 22 häälega) toetab 16 ELi mittekuuluva riigi poolt antud häälte lihtenamus. Kui liit osaleb hääletamisel häälte arvuga, mis on võrdne tema liikmesriikide arvuga, kes on konventsiooni osalised ja kelle jaoks liidu pädevuse teostamine kriminaalasjades tehtava õigusosalase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmisega seotud küsimustes on siduv, saavutatakse kahekolmandikuline häälteenamus siis, kui liidu häält (mis võrdub 20 häälega) toetab 16 ELi mittekuuluva riigi pluss Taani ja Iirimaa poolt antud häälte lihtenamus.

Kolmandaks tehakse GREVIO liikmete valimise erireeglite osas ettepanek, et liit nõustuks, et kodukorra artikli 21 lõikesse 7 lisatakse konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi koostatud säte, mille kohaselt on igal konventsiooniosaliste komisjoni liikmel üks häält. Kuna artiklit 20 ja seega kumuleerimiskeeldu artikli 21 kontekstis ei kohaldata (artikli 21 lõige 1), on ELil üks häält, mis lisandub konventsiooniosalistest ELi liikmesriikide individuaalsetele häältele. Mis puudutab muudatusettepanekut, mille kohaselt täiendatakse kodukorra artikli 21 lõiget 4 otsuste kohta, millega palutakse ühel või mitmel GREVIO kandidaadil tagasi astuda, ja lisatakse sinna topeltenamuse nõue, siis peaks liit sellise nõudega nõustuma, võttes arvesse selliste otsuste erandlikku iseloomu. Sellisel juhul määratakse lihthäälteenamus, mis täiendab nõutavat kahekolmandikulist häälteenamust, nende häälte alusel, mille on andnud muude osaliste esindajad kui EL ja selle liikmesriigid, nagu on soovitatud ka Ühendkuningriigi esitatud kirjalikes märkustes.

Neljandaks tuleb kodukorra muutmist käsitleva artikli 25 asjus märkida, et sellised otsused tuleb vastu võtta antud häälte kahekolmandikulise enamusega, kusjuures igal konventsiooniosalisel on üks häält, nagu on sätestatud artikli 20 lõike 1 esimeses lõigus. Eespool nimetatud põhjustel peaks liit nõustuma konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi pakutud topeltenamuse nõude lisamisega, tingimusel et tehakse teatavad kohandused. Eelkõige tuleks täpsustada, et kumuleerimiskeeldu, mis on sätestatud artikli 20 lõikes 1 selle muudetud versioonis, artikli 25 suhtes ei kohaldata. Lisaks tuleb lihthäälteenamus, mis täiendab nõutavat kahekolmandikulist häälteenamust, kindlaks teha samal viisil nagu artikli 21 lõikes 4.

Viiendaks tehakse ettepanek, et EL soovitaks jätta viite Euroopa Liidule välja kodukorra artikli 2 lõike 2 punktis b sätestatud esindajate nimekirjast, kellel on lubatud osaleda konventsiooniosaliste komisjoni koosolekul ilma hääleõiguseta ja kulude katmiseta. See norm on aegunud, kuna Euroopa Liit on nüüd konventsiooniosaliste komisjoni täisliige.

Konventsiooniosaliste komisjoni kodukorra muutmise ettepanekud, mis tuleb esitada konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadile, on esitatud käesoleva otsuse lisas.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on ette nähtud, et võetakse vastu otsus, millega kehtestatakse „*lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku*“.

Mõiste „*õigusliku toimega aktid*“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised

õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“⁹.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Konventsiooniosaliste komisjon on Istanbuli konventsiooniga loodud organ. Kodukorra muudatused, mille konventsiooniosaliste komisjon peab vastu võtma, kujutavad endast õigusliku toimega akti. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas konventsiooni artikli 67 lõikega 3. Kavandatava aktiga ei täiendata ega muudeta konventsiooni institutsioonilist raamistikku. Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaaõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaaõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

Kui kavandatava aktiga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, tuleb erandina nimetada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaaõigusliku alusena mitu vastavat õiguslikku alust.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk on muuta konventsiooniosaliste komisjoni kodukorda, et võtta arvesse mõju, mida liidu ühinemine Istanbuli konventsiooniga avaldab konventsiooniosaliste komisjoni toimimisele. Mis puudutab materiaaõiguslikku alust, siis on EL konventsiooniga ühinenud küsimustes, mis kuuluvad tema ainupädevusse, nimelt küsimustes, mis on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega,¹⁰ ning küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega¹¹. ELi ühinemine Istanbuli konventsiooniga jagati kaheks eraldi nõukogu otsuseks, et võtta arvesse Taani ja Iirimaa eriseisukohta seoses ELi toimimise lepingu V jaotisega. Sellest tulenevalt jagatakse ka otsus, millega määratakse kindlaks liidu nimel kavandatava akti asjus konventsiooniosaliste komisjonis võetav seisukoht, kaheks paralleelseks otsuseks.

Käesoleva otsuse õiguslik alus on seotud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega. Selle õigusliku aluse hulka kuuluvad sätted kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö (ELi toimimise lepingu artikli 82 lõige 2 ja artikkel 84) ning varjupaiga ja mittetagasisaatmise (ELi toimimise lepingu artikli 78 lõige 2) valdkonnas. Need elemendid on omavahel lahutamatult seotud ja kumbki neist ei ole

⁹ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

¹⁰ Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 1–3).

¹¹ Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õiguslast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 4–6).

võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega. Seetõttu moodustavad esildatud otsuse materiaaõigusliku aluse järgmised sätted: artikli 82 lõige 2, artikkel 84 ja artikli 78 lõige 2.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslikuks aluseks peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 82 lõige 2, artikkel 84 ja artikli 78 lõige 2 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni osaliste komisjonis seoses kõnealuse komisjoni kodukorra muutmisega küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö, varjupaiga ja mittetagasisaatmise põhimõttega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõiget 2, artiklit 84 ja artikli 78 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit sõlmis Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) nõukogu otsusega (EL) 2023/1075¹² seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega ning nõukogu otsusega (EL) 2023/1076¹³ seoses küsimustega, mis puudutavad õiguslast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist, ning see jõustus liidu suhtes 1. oktoobril 2023. Praeguseks on konventsioonil 39 osalist, sealhulgas liit ja 22 liikmesriiki.
- (2) Konventsiooniosaliste komisjon on Istanbuli konventsiooni järelevalvemehhanismi poliitiline organ. Konventsiooniosaliste komisjon on konventsiooni artikli 67 lõike 3 alusel koostanud oma kodukorra. Kodukorras on sätestatud, et igal konventsiooniosalisel on üks hääl. Liidu ühinemine konventsiooniga nõuab kodukorras teatavate kohanduste tegemist, et määrata kindlaks, kuidas liit konventsiooniosalisena oma hääleõigust kasutab.
- (3) Augustis 2023 tegi konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat ettepaneku teha kodukorras teatavad muudatused, et kajastada liidu ühinemise mõju kõnealuse komisjoni toimimisele, ning palus osalisriikidel ja liidul esitada sõnastusettepanekud, et muudatused 2024. aastal vastu võtta. Muudatusi arutatakse ja võimaluse korral võetakse need vastu konventsiooniosaliste komisjoni 16. koosolekul 6. juunil 2024.
- (4) On asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel konventsiooniosaliste komisjonis, sest kavandatavad kodukorra muudatused on liidu jaoks siduvad.

¹² Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 1–3).

¹³ Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õiguslast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143 I, 2.6.2023, lk 4–6).

- (5) Konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi esitatud muudatusettepanekute kohaselt säilitatakse kodukorras sätestatud reeglid kvoorumi kohta, mis on vajalik komisjoni otsuste vastuvõtmiseks, aga neid täiendatakse mõne uue nõudega. Liit peaks neid kodukorra muudatusi toetama, tingimusel et tehakse teatavad kohandused, mis kajastavad liidu Istanbuli konventsiooniga ühinemise ulatust.
- (6) Mis puudutab kodukorra artiklis 20 sätestatud hääletamise üldreeglit, siis teeb konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat ettepaneku lisada sinna kumuleerimiskeelu klausel, mille kohaselt on konkreetses küsimuses hääleõigus kas liidul või selle liikmesriikidel. Kumuleerimiskeeld on juba inkorporeeritud teistesse Euroopa Nõukogu konventsioonidesse, millega liit on ühinenud, ning sellega tuleks nõustuda ka käesoleval juhul. Klausli sõnastust tuleks siiski kohandada, et võtta arvesse asjaolu, et liit kasutab oma hääleõigust nii, et tema häälte arv varieerub sõltuvalt hääletusel olevast küsimusest.
- (7) Ühtlasi teeb konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat ettepaneku lisada kodukorra artiklis 20 sätestatud hääletamise üldreeglisse topeltenamuse nõue, mis tähendab, et otsus võetakse antud häälte kahekolmandikulise enamusega vastu ainult juhul, kui seda toetab liitu mittekuuluvate konventsiooni osalisriikide liithäälteenamus. Selline nõue tasakaalustaks asjaolu, et liidul on konventsiooniosaliste komisjonis häälte arvu poolest liithäälteenamus, ning seega leiaks lahenduse kolmandate riikide võimalikud mured liidu häälte kaalukuse küsimuses. Liit peaks nõustuma topeltenamuse nõudega, tingimusel et seda kohaldatakse ainult juhul, kui liit osaleb hääletamisel, ja et selle sõnastust kohandatakse, et võtta arvesse asjaolu, et liit kasutab oma hääleõigust nii, et tema häälte arv varieerub sõltuvalt hääletusel olevast küsimusest.
- (8) Naistevastase vägivalla ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma (GREVIO) liikmete valimise erireeglite küsimuses peaks liit nõustuma muudatusettepanekuga, millega nähakse ette, et liidul on üks hääl, mis lisandub liikmesriikide individuaalsetele häälele. Mis puudutab konkreetsemalt otsuseid, milles palutakse ühel või mitmel kandidaadil, kes ei vasta GREVIO liikmesuse tingimustele, tagasi astuda, siis teeb konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat ettepaneku rakendada topeltenamuse nõuet. Võttes arvesse selliste otsuste erandlikku iseloomu, peaks liit nõustuma selle nõudega, mis tähendab, et antud häälte kahekolmandikulise enamuse hulka, mis on nõutav selliste otsuste puhul, peaks kuuluma selliste häälte lihtenamus, mille on andnud muude osaliste esindajad kui EL ja selle liikmesriigid.
- (9) Kodukorra muudatuste puhul, mis tuleb vastu võtta antud häälte kahekolmandikulise enamusega, kusjuures igal konventsiooniosalisel on üks hääl, peaks liit nõustuma konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaadi pakutud topeltenamuse nõude lisamisega, tingimusel et täpsustatakse, et kumuleerimiskeeldu siinkohal ei kohaldata.
- (10) Kodukorra artiklist, kus loetletakse osalejad, kes ei ole konventsiooniosaliste komisjoni liikmed, tuleks viide Euroopa Liidule välja jätta, kuna see on aegunud.
- (11) Seetõttu peaks liidu poolt konventsiooniosaliste komisjonis võetav seisukoht põhinema lisatud komisjoni kodukorra muudatusettepanekutel.
- (12) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

- (13) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel konventsiooni artikli 67 alusel moodustatud konventsiooniosaliste komisjonis konventsiooniosaliste komisjoni kodukorra muudatuste küsimuses, mida arutatakse ja mis võetakse vastu 2024. aastal ühel konventsiooniosaliste komisjoni koosolekutest, põhineb lisas esitatud kodukorra muudatustel.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*